GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2015 m. balandžio 23 d.[1]

Byla C-95/14

Unione nazionale industria conciaria (UNIC),
Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti in Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti (UNI.CO.PEL)
prieš
FS Retail,
Luna srl,
Gatsby srl

(Tribunale di Milano (Italija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Ženklinimo prievolė nurodant prekių kilmę — Nacionalinė teisė, pagal kurią reikalaujama nurodyti kilmės šalį užsienyje pagamintų gaminių etiketėje vartojant žodžius italų kalba „cuoio“, „pelle“ arba „pelliccia“ — Prievolės laikytis atidėjimo laikotarpio reikalavimų pagal nacionalinę priemonę, pateiktą pagal Direktyvą 98/34/EB — Techninio reglamento netaikymas privačių asmenų ginčui — Laisvas prekių judėjimas — SESV 34 straipsnis — Lygiaverčio poveikio priemonės — Direktyvos 94/11/EB aiškinimas“

1. Italijos valdžios institucijos nustatė prievolę pritvirtinti etiketę, kurioje būtų nurodyta užsienio šalyse vykdomų procesų (pavyzdžiui, rauginimo[2]) metu gautos odos kilmės šalis, kai vėliau iš tos odos gaminant odines prekes, ypač avalynę, vartojami žodžiai italų kalba „cuoio“ (oda), „pelle“ (plona oda), „pelliccia“ (kailis) (arba jų išvestiniai žodžiai ar sinonimai). Dvi organizacijos pateikė ieškinį *Tribunale di Milano* (Milano teismas), siekdamos uždrausti ekonominės veiklos vykdytojams Italijoje tiekti rinkai šių ženklinimo reikalavimų neatitinkančią avalynę. Šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo klausiama, ar tokia ženklinimo taisyklė prieštarauja SESV 34–36 straipsniams dėl laisvo prekių judėjimo ir (arba) Direktyvai 94/11/EB[3] (toliau – Avalynės ženklinimo direktyva) ir (arba) Modernizuotam muitinės kodeksui[4]. Tačiau kyla kitas svarbus klausimas, kurio prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai nekelia: ar gali būti, kad dėl Direktyvos 98/34/EB[5] nuostatų nacionalinės ženklinimo taisyklės neįmanoma įgyvendinti.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — Gyvūnų odos apdorojimo procesas, kurio tikslas – pagaminti odą, kuri būtų patvaresnė ir mažiau linkusi suirti nei neapdorota medžiaga.

3 — 1994 m. kovo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės dalims, ženklinimą, suderinimo (OL L 100, 1994, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 13 t., p. 173), su pakeitimais, padarytais: i) Aktu dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003, p. 33); ii) 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/96/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojančia kai kurias direktyvas laisvo prekių judėjimo srityje (OL L 363, 2006, p. 81); ir iii) 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/15/ES, kuria dėl Kroatijos Respublikos stojimo adaptuojamos tam tikros laisvo prekių judėjimo srities direktyvos (OL L 158, 2013, p. 172).

4 — Žr. šios išvados 3 punktą.

5 — 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, nustatanti informacijos apie techninius standartus ir reglamentus ir apie Informacinės visuomenės paslaugas teikimo tvarką (OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337) (toliau –Direktyva 98/34/EB).

ES teisės aktai

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

2. Pagal SESV 34 straipsnį valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami kiekybiniai importo apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės. 35 straipsnyje įtvirtintos panašios nuostatos dėl eksporto. 36 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės gali nustatyti proporcingus prekių judėjimo apribojimus, jei tai pateisinama dėl tam tikrų pagrįstų priežasčių [6].

Muitinės kodeksas

3. Modernizuoto muitinės kodekso [7] 36 straipsnis yra tarp nuostatų, kuriose nustatytos nelengvatinės prekių kilmės nustatymo taisyklės, kuriomis vadovaujamasi taikant Bendrąjį muitų tarifą, Bendrijos nuostatose dėl konkrečių su prekyba prekėmis susijusių sričių įtvirtintas priemones (išskyrus tarifinio reguliavimo priemones) arba kitas su prekių kilme susijusias Bendrijos priemones [8]. Pagal 36 straipsnį tik vienoje šalyje ar teritorijoje gautos prekės laikomos kilusiomis iš tos šalies ar teritorijos [9]. Prekės, kurios buvo gaminamos ne vienoje šalyje arba teritorijoje, laikomos kilusiomis iš tos šalies arba teritorijos, kurioje buvo atliktas jų paskutinis esminis pakeitimas [10].

4. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, *Tribunale di Milano* mini Reglamento (ES) Nr. 952/2013 [11] 60 straipsnį. 60 straipsnio 1 dalis suformuluota taip pat, kaip Reglamento Nr. 450/2008 36 straipsnio 1 dalis. 60 straipsnio 2 dalyje teigiama: „Laikoma, kad prekės, kurios gaminamos ne vienoje šalyje ar teritorijoje, yra kilusios iš tos šalies ar teritorijos, kurioje buvo atliktas jų paskutinis esminis ekonomiškai pagrįstas perdirbimas arba apdorojimas tam tikslui pritaikytoje įmonėje, kurio metu buvo pagamintas naujas produktas arba kuris buvo svarbus jo gamybos etapas“. Tačiau šiai bylai svarbiu metu ta nuostata dar nebuvo įsigaliojusi [12]. Todėl nagrinėsiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą kaip pateiktą dėl Reglamento Nr. 450/2008 [13] 36 straipsnio.

Avalynės ženklinimo direktyva

5. Ši direktyva priimta siekiant spręsti problemas, susijusias su prekyba avalyne Bendrijoje. Valstybėse narėse galiojo skirtingi ženklinimo reikalavimai, dėl kurių ekonominės veiklos vykdytojai patyrė didesnių išlaidų ir buvo kliudoma laisvam avalynės judėjimui [14]. Pagalvota, kad tas problemas būtų geriausia spręsti ES lygmeniu. Todėl teisės aktų leidėjas įvedė derinimo priemonę, kurioje įtvirtinti tik tie reikalavimai, kurie buvo laikomi būtinais laisvam avalynės judėjimui užtikrinti [15].

6 — 36 straipsnyje išvardytose nukrypti nuo 34 straipsnio leidžiančiose nuostatose minimos tokios priežastys kaip visuomenės dorovė, viešoji tvarka arba visuomenės saugumas; žmonių, gyvūnų arba augalų sveikatos ir gyvybės apsauga; nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsauga; arba pramoninės ir komercinės nuosavybės apsauga.

7 — 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 450/2008, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas) (OL L 145, 2008, p. 1; toliau – Modernizuotas muitinės kodeksas).

8 — 35 straipsnis.

9 — 36 straipsnio 1 dalis.

10 — 36 straipsnio 2 dalis.

11 — 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013, p. 1).

12 — Ji taikoma nuo 2016 m. birželio 1 d. (žr. Reglamento Nr. 952/2013 288 straipsnio 2 dalį).

13 — Teisingumo Teismui pateiktose pastabose raštu UNIC ir UNI.CO.PEL, Europos Komisija ir Švedijos vyriausybė daro nuorodą į 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 24 straipsnį (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307). Tačiau tas reglamentas panaikintas Reglamentu Nr. 450/2008 (žr. jo 186 straipsnį). Kaip pažymėjo Švedija, šio reglamento nuostatos pradėtos taikyti nuo 2013 m. birželio 24 d. (žr. 188 straipsnio 2 dalį), t. y. prieš 2013 m. rugsėjo 27 d. iškeliant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamą bylą. Todėl šiai bylai svarbiu metu galiojo Reglamento Nr. 450/2008 36 straipsnis.

14 — Žr. Avalynės ženklinimo direktyvos pirmą konstatuojamąją dalį.

15 — Avalynės ženklinimo direktyvos antra, trečia, penkta ir septinta konstatuojamosios dalys.

6. Avalynės ženklinimo direktyvoje numatyta, kad ji taikoma ženklinant medžiagas, naudojamas kaip vartotojams parduodamos avalynės pagrindinės sudedamosios dalys, o avalynė apibrėžiama kaip „visi turintys padus gaminiai, kurie apsaugo arba dengia kojos pėdą <...>“ (1 straipsnio 1 dalis)[16]. Etiketėje turi būti pateikta informacija apie tris sudedamąsias avalynės dalis, kaip apibrėžta I priede[17], būtent apie avalynės viršų, avalynės pamušalą ir įklotę bei avalynės padą (1 straipsnio 2 dalis). Avalynės sudedamosios dalys turi būti nurodomos pateikiant sutartinius ženklus (piktogramas) arba raštiškas nuorodas apie medžiagas, kaip nurodyta I priede[18]. Ši informacija taip pat turi atitikti 4 straipsnyje įtvirtintus ženklinimo reikalavimus.

7. Pagal 2 straipsnio 1 dalį valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad visa rinkai pateikiama avalynė atitiktų ženklinimo reikalavimus, nustatytus Avalynės ženklinimo direktyvoje, nepažeidžiant kitų atitinkamų ES nuostatų.

8. 3 straipsnyje nustatyta: „nepažeisdamos kitų atitinkamų Bendrijos nuostatų, valstybės narės nedraudžia ir netrukdo pateikti į rinką avalynės, kuri atitinka šioje direktyvoje nustatytus ženklinimo reikalavimus, taikydamos nesuderintas nacionalines nuostatas, reglamentuojančias visos arba kai kurių rūšių avalynės ženklinimą“.

9. 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti ženklinimo reikalavimai: „Pateikiama informacija apie medžiagą, apibūdinamą pagal I priedą, kuri sudaro ne mažiau kaip 80 % avalynės viršaus, avalynės pamušalo ir įklotės paviršiaus ploto, ir ne mažiau kaip 80 % avalynės padų tūrio. Jeigu nė viena šių medžiagų nesudaro daugiau kaip 80 % atitinkamų avalynės dalių ploto ar tūrio, informacija pateikiama apie dvi pagrindines medžiagas, naudotas tokios avalynės gamybai“. 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad informacijai ant avalynės nurodyti galima pasirinkti „sutartinius ženklus (piktogramas) arba raštiškas nuorodas bent ta kalba arba kalbomis, kurias gali nurodyti avalynę priimanti valstybė narė, remiantis Sutartimi, kaip yra apibrėžta ir iliustruojama I priede“. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad vartotojai būtų tinkamai informuoti apie šių sutartinių ženklų (piktogramų) reikšmes, kartu garantuodamos, kad tokios nuostatos nesudarys prekybos kliūčių. Reikalaujama informacija nurodoma bent ant vienos kiekvienos avalynės poros pusporės; ji turi būti matoma, patikimai pritvirtinta prie avalynės, pasiekiama vartotojui; ženklinimas negali klaidinti vartotojo (4 straipsnio 3 ir 4 dalys).

10. 5 straipsnyje numatyta: „Esant reikalui, prie informacijos, kurios reikalaujama pagal šią direktyvą, gali būti pateikiama papildoma raštiška informacija. Tačiau pagal 3 straipsnį valstybės narės negali drausti ar trukdyti pateikti rinkai avalynės, atitinkančios šios direktyvos reikalavimus“.

Direktyva 98/34

11. Direktyvos 98/34 tikslas – padėti išvengti naujų prekybos kliūčių susidarymo vidaus rinkoje. Ja kuriamas skaidrumo ir prevencinės kontrolės mechanizmas reikalaujant, kad valstybės narės praneštų apie techninių reglamentų projektus prieš juos tvirtindamos ir paskui paprastai laikytųsi bent trijų mėnesių atidėjimo laikotarpio (žr. šios išvados 14 punktą) prieš patvirtindamos tam tikrą reglamentą, kad kitos valstybės narės ir Komisija galėtų išsakyti abejones dėl galimų prekybos kliūčių[19].

16 — Neišsamus į Avalynės ženklinimo direktyvos taikymo sritį patenkančių gaminių sąrašas pateiktas II priede.

17 — I priedas pateiktas kaip šios išvados priedas. 1 dalyje yra apibrėžtys ir atitinkami sutartiniai ženklai (piktogramos) arba raštiškos nuorodos apie avalynės sudedamąsias dalis (avalynės viršų, pamušalą ir įklotę bei padą). Sąvoka „oda“ apibrėžta 2 dalies a punkto i papunktyje kartu su atitinkamu šios medžiagos sutartiniu ženklu (paprastu stilizuotu gyvūno kailio atvaizdu).

18 — Žodis „cuoio“ – tai itališkas terminas, pasirinktas direktyvoje kaip raštiška nuoroda į odą. Tačiau pasirodo, jei vartojamas tas (patvirtintas) terminas, turi būti taikomas ir Įstatymas Nr. 8/2013 (žr. šios išvados 15 punktą). Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo avalynės ženklinimo žr. šios išvados 16 ir 63 punktus.

19 — Direktyvos 2–6 konstatuojamosios dalys.

12. Šioje byloje svarbios 1 straipsnyje išdėstytos apibrėžtys:

„1. „Gaminys“ – bet kuris pramonės gaminys, taip pat žemės ūkio <…> produktas.

<…>

3. „Techninė specifikacija“ – dokumente pateikti reikalavimai tokioms gaminio charakteristikoms kaip kokybės lygiai, <...> taip pat reikalavimai parduodamo gaminio <...> pakavimui, žymėjimui ar ženklinimui etiketėmis <...>

<…>

11. „Techninis reglamentas“ – techninės specifikacijos <...>, kurių būtina laikytis *de jure* ir *de facto* <...>, [draudžiančios] gaminį gaminti, įvežti, parduoti ar naudoti <...>

<…>“

13. Pagal 8 straipsnį valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai kiekvieno techninio reglamento projektą, kurį nori patvirtinti. Jos taip pat pateikia Komisijai pagrindimą, kodėl būtina priimti tokį techninį reglamentą, jei priežastys nėra aiškios iš projekto. Komisija nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms apie projektą ir visus jai atsiųstus dokumentus. 8 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Komisija ir valstybės narės gali pateikti pastabų techninio reglamento projektą atsiuntusiai valstybei narei. Ši valstybė narė kiek galima atsižvelgia į tokias pastabas toliau rengdama techninį reglamentą. Pagal 8 straipsnio 3 dalį valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai galutinę techninio reglamento redakciją.

14. 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės trims mėnesiams atideda techninio reglamento priėmimą (toliau – atidėjimo laikotarpis). Šis laikotarpis yra šešių mėnesių, jei Komisija ar kita valstybė narė pateikia išsamią nuomonę, kad numatyta priemonė gali kliudyti laisvam prekių judėjimui vidaus rinkoje (9 straipsnio 2 dalis). Atidėjimo laikotarpis yra 12 mėnesių, jeigu Komisija per 3 mėnesius nuo pranešimo pagal 8 straipsnio 1 dalies datos paskelbia savo ketinimą pasiūlyti arba priimti teisės aktą klausimu, kuriam taikomas techninio reglamento projektas (9 straipsnio 3 dalis)[20].

Nacionalinė teisė

15. 2013 m. sausio 14 d. Įstatymas Nr. 8/2013, kuriame nustatytos naujos nuostatos dėl žodžių „cuoio“, „pelle“, „pelliccia“, jų vedinių arba sinonimų vartojimo, paskelbtas 2013 m. sausio 30 d. *Gazzetta ufficiale della Reppublica italiana* Nr. 25 ir įsigaliojo 2013 m. vasario 14 d. Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta prievolė pritvirtinti etiketę, kurioje būtų nurodyta užsienio šalyse vykdomų procesų metu gautų gaminių kilmės šalis, kai tie žodžiai vartojami žymint odos gaminius. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą *Tribunale di Milano* nurodo, kad Įstatymas Nr. 8/2013 pateiktas Komisijai 2012 m. gruodžio 21 d. pranešimu Nr. 2012/667/I[21]. Taigi jam taikytas bent pirminis trijų mėnesių atidėjimo laikotarpis pagal Direktyvos 98/34[22] 9 straipsnio 1 dalį.

20 — Išsamios taisyklės ir atidėjimo laikotarpiai, skirtos paslaugoms, (kurios šioje byloje nėra svarbios) šiek tiek skiriasi nuo prekėms skirtų taisyklių ir laikotarpių. Taip pat yra nukrypti leidžiančių nuostatų (kurios šioje byloje irgi nėra svarbios), pagal kurias pranešus apie skubias ar neatidėliotinas priemones, patenkančias į Direktyvos 98/34/EB taikymo sritį, jas galima pradėti taikyti nedelsiant.

21 — Tačiau aš pati iš Komisijos Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinio direktorato Techninių reglamentų informacinės sistemos (toliau – TRIS duomenų bazė) matau, kad pasiūlytą Įstatymą Nr. 8/2013 Komisija gavo 2012 m. lapkričio 29 d.

22 — Taip pat žr. šios išvados 46 punktą.

Faktinės aplinkybės, procesas ir pateikti klausimai

16. FS Retail srl, *Luna srl* ir *Gatsby srl*, atsakovės pagrindinėje byloje, yra ekonominės veiklos vykdytojos, prekiaujančios avalyne Italijoje. Aptariamos avalynės vidpadžiuose įspaustas bendrinis žodis italų kalba „pelle“ (oda) arba „vera pelle“ (tikra plona oda). Kai kuri aptariama avalynė pagaminta Kinijos Liaudies Respublikoje. Tos avalynės kilmė nurodyta plastikinėse etiketėse ant padų. Iš pagrindinės bylos neaišku, ar kita aptariama avalynė (kuri nėra pažymėta kaip Kinijos kilmės avalynė) yra kilusi iš kitų valstybių narių arba trečiųjų šalių.

17. 2013 m. rugsėjo 27 d. *Unione Nazionale Industria Conciaria* (UNIC), prekybos asociacija, kuri atstovauja rauginimo sektoriui, ir *Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti di Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti* (UNI.CO.PEL), Italijos vartotojų teisių apsaugos organizacija (toliau – ieškovės), kreipėsi į *Tribunale di Milano* ir prašė imtis laikinųjų apsaugos priemonių dėl atsakovių, remdamosi tuo, kad šios pažeidė Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalį. Ieškovės mano, kad vartojant itališkus terminus odiniuose vidpadžiuose nenurodant odos kilmės klaidinami vartotojai – jie gali manyti, kad naudojamos odos ir (arba) viso gaminio kilmė yra Italija. Be to, itališkų terminų vartojimas tokiuose gaminiuose yra ne ES gamintojų nesąžininga konkurencija, daranti žalos Italijos odos ir avalynės pramonei, nes itališka naudojamos odos kilmė yra ypatybė, būdinga tik iš itališkos odos pagamintai avalynei.

18. Kiekviena iš trijų atsakovių ginčijo prašymą taikyti laikinąsias priemones, remdamasi skirtingais pagrindais: i) aptariama avalynė atitinka Avalynės ženklinimo direktyvos reikalavimus; ir ii) kadangi kai kurių avalynės gaminių kilmė yra Kinija, jie atitinka Įstatymą Nr. 8/2013, o Italijos vartotojai tinkamai informuojami apie šių gaminių kilmę, todėl reikia leisti jais prekiauti Italijoje (*Gatsby*); iii) Įstatymas Nr. 8/2013 pateiktas Komisijai kaip techninis reglamentas pagal Direktyvą 98/34, bet priimtas pasibaigus pirminiam atidėjimo laikotarpiui, kaip nustatyta tos direktyvos 9 straipsnyje, todėl jis nevykdytinas pagrindinėje byloje (*Luna*); ir iv) Įstatymo Nr. 8/2013 reikalavimai neproporcingi, nes gamintojai gali savo iniciatyva nurodyti, ar jų gaminiai yra itališkos kilmės (*FS Retail*).

19. Atsižvelgdamas į tai, *Tribunale di Milano* prašo Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą dėl šešių tarpusavyje susijusių klausimų, kuriuos galbūt lengviau suprasti apibendrinus.

20. Šie klausimai susiję su įvairiais būdais, kaip pagal ES teisę gali būti draudžiama taikyti Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalį iš odos pagamintiems gaminiams,

— kurie teisėtai pagaminti ar pateikti rinkai kitose valstybėse narėse arba

— kurie gauti atlikus tam tikrus procesus ne valstybėse narėse ir dar nėra teisėtai pateikti rinkai Europos Sąjungoje.

21. Abiem atvejais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalį privaloma pritvirtinti etiketę nurodant kilmės šalį, jei (kaip šiuo atveju) gaminys pažymėtas itališku žodžiu „pelle“. Jis klausia, ar toks reikalavimas galėtų būti draudžiamas pagal

— SESV 34–36 straipsnius kaip kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė valstybių narių tarpusavio prekyboje, kuri nėra pateisinama dėl tinkamų priežasčių (pirmasis ir antrasis klausimai),

— Avalynės ženklinimo direktyvos 3 ir 5 straipsnius, pagal kuriuos valstybės narės negali uždrausti ar kliudyti pateikti rinkai avalynę, atitinkančią tos direktyvos ženklinimo reikalavimus (trečiasis ir ketvirtasis klausimai), arba

— Reglamento Nr. 952/2013 60 straipsnį (kuriuo pakeistas Reglamento Nr. 450/2008 36 straipsnis), kuriame apibrėžta kilmės šalis (penktasis ir šeštasis klausimai).

22. Rašytines pastabas pateikė UNIC ir UNI.CO.PEL, *Gatsby*, Vokietijos, Nyderlandų ir Švedijos vyriausybės bei Komisija. 2015 m. sausio 15 d. buvo surengtas teismo posėdis Teisingumo Teismui pateikus prašymą, kad šalys atsakytų į Komisijos rašytinėse pastabose iškeltą klausimą, ar Įstatymas Nr. 8/2013 netaikytinas, nes jis buvo patvirtintas pažeidžiant Direktyvos 98/34 9 straipsnio 1 dalies nuostatas dėl atidėjimo laikotarpio. Kitos rašytines pastabas pateikusios šalys į šį klausimą neatsakė; jo nekėlė ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Teismo posėdyje pastabas žodžiu pateikė UNIC ir UNI.CO.PEL, Čekija, Vokietija ir Komisija.

Vertinimas

Preliminarios pastabos

23. Teismo posėdyje prieš atsakydamos į Teisingumo Teismo klausimus UNIC ir UNI.CO.PEL pažymėjo, kad Teisingumo Teismas pirmiausia turėtų apsvarstyti, ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą turėtų būti atsiimtas, nes pasikeitė nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą apibūdintas nacionalinis teisinis pagrindas. Jos nurodė, kad Įstatymas Nr. 8/2013 panaikintas ir nebegalioja nuo 2014 m. lapkričio 10 d., ir pagal Direktyvą 98/34[23] Komisijai pateiktas naujas įstatyminis dekretas dėl odinių prekių.

24. Sprendimą atsiimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą turi priimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, o ne Teisingumo Teismas. Bet kuriuo atveju nemanau, kad reikėtų remtis tokia prielaida priimant šį prejudicinį sprendimą.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškina, kad ieškovių prašymas imtis laikinųjų apsaugos priemonių grindžiamas Įstatymu Nr. 8/2013, kuriame, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, nustatytas šiai bylai svarbiu metu galiojęs tinkamas teisinis pagrindas. Nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl ES teisės aiškinimo, atsižvelgiant faktines ir teisines aplinkybes, kurias tas teismas pats turi apibūdinti ir kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija[24]. Taip yra todėl, kad SESV 267 straipsnyje įtvirtinta procedūra yra pagrįsta aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, todėl pastarasis turi teisę tik pateikti nuomonę dėl minėtame straipsnyje nurodytų ES teisės aktų aiškinimo ar galiojimo. Teisingumo Teismas negali teikti nuomonės dėl nacionalinės teisės nuostatų aiškinimo arba spręsti, ar jas teisingai aiškina prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Teisingumo Teismas privalo atsižvelgti į faktines ir teisines aplinkybes, kuriomis teikiami prašymai priimti prejudicinius sprendimus, kaip paaiškinta nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Taikytinos nacionalinės teisės nustatymas susijęs su nacionalinės teisės aiškinimu, todėl nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai[25].

26. Taigi, kalbant apie tam tikrų nacionalinių taisyklių taikymą, Teisingumo Teismas turi vadovautis aplinkybėmis, kurias nustatė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas[26]. Vadinasi, Teisingumo Teismas turėtų atsakyti į pateiktus klausimus.

23 — Pagal naująją priemonę vėl siūloma pradėti taikyti režimą, kuris buvo sukurtas 1966 m. Kadangi Italijos vyriausybė nepateikė rašytinių pastabų ir nedalyvavo teismo posėdyje, Teisingumo Teismas negalėjo išsamiau aptarti šio klausimo su atitinkamos valstybės narės atstovais. Teisingumo Teismas taip pat nežino, ar priimdama Įstatymą Nr. 8/2013 Italijos vyriausybė ketino vadovautis Avalynės ženklinimo direktyvos 4 straipsnio 4 dalimi, kurioje nustatyta, kad ženklinimas negali klaidinti vartotojo (žr. šios išvados 9 punktą). Taigi šio klausimo šioje išvadoje nebenagrinėsiu.

24 — Sprendimo *OSA*, C-351/12, EU:C:2014:110, 56 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

25 — Sprendimo *Texdata Software*, C-418/11, EU:C:2013:588, 28, 29 ir 41 punktai ir juose nurodyta teismo praktika.

26 — Sprendimo *Kaba*, C-466/00, EU:C:2003:127, 41 punktas.

Bendrieji klausimai, susiję su pateiktais klausimais

27. Iš esmės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pagal ES teisę, ypač pagal SESV 34–36 straipsnius ir (arba) Avalynės ženklinimo direktyvą ir (arba) Modernizuotą muitinės kodeksą, pagrindinėje byloje draudžiama taikyti Įstatymą Nr. 8/2013. Jis neteikia klausimo, ar taikoma Direktyva 98/34.

28. Tačiau Komisija pastabose raštu teigia, kad Įstatymas Nr. 8/2013 bet kuriuo atveju netaikytinas dėl Direktyvoje 98/34 įtvirtintų atidėjimo laikotarpio reikalavimų pažeidimo. Teismo posėdyje Vokietijos vyriausybė nurodė, kad pritaria šiai pozicijai.

29. Pritariu šiai nuomonei. Taip pat manau, kad Įstatymas Nr. 8/2013 neatitinka SESV 34–36 straipsnių ir Avalynės ženklinimo direktyvos [27].

30. Ar Teisingumo Teismas turėtų atsižvelgti į Direktyvą 98/34 atsakydamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui?

31. Pirma, aišku, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų priimti sprendimą pagrindinėje byloje vadovaudamasis Teisingumo Teismo atsakymu, jog pagal Direktyvą 98/34 draudžiama taikyti Įstatymą Nr. 8/2013.

32. Antra, atsižvelgiant į SESV 34 straipsnyje nustatytą draudimą taikyti kiekybinius importo apribojimus ir lygiaverčio poveikio priemones, Direktyva 98/34 – tai *sui generis* priemonė, skirta laisvam prekių judėjimui apsaugoti ir sklandžiam prekių ir paslaugų vidaus rinkos veikimui skatinti [28]. Ja užtikrinama, kad Komisijai ir valstybėms narėms būtų pranešta apie naujas technines priemones, dėl kurių gali atsirasti prekybos kliūčių, prieš jas patvirtinant. Taigi pagal Direktyvą 98/34 vykdoma prevencinė kontrolė [29]. Be to, nors Direktyvoje 98/34 nustatyta techninių standartų, reglamentų skaidrumo ir keitimosi informacija apie juos procedūra, o ne esminės taisyklės, atidėjimo laikotarpio reikalavimo nevykdymas yra svarbus procedūrinis trūkumas, dėl kurio aptariamas techninis reglamentas negali būti taikomas [30].

33. Nors yra nusistovėjusi teismo praktika, kad Teisingumo Teismas negali keisti nacionalinio teismo pateiktų klausimų [31], į tuos klausimus būtina atsakyti atsižvelgiant į visas ES teisės nuostatas, kurios gali būti svarbios priimant sprendimą dėl ginčo pagrindinėje byloje [32]. Kai teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį, kad būtų išaiškintos ES teisės nuostatos, Teisingumo Teismas turi pateikti nacionaliniam teismui atsakymą, kuris būtų jam naudingas ir padėtų išspręsti nagrinėjamą bylą. Teisingumo Teismas turi aiškinti visas ES teisės nuostatas, kurių reikia nacionaliniams teismams, kad išspręstų savo nagrinėjamas bylas, net jei šių nuostatų tie teismai aiškiai nenurodė Teisingumo Teismui pateiktuose klausimuose [33]. Tai ypač pasakytina apie atvejus, kai yra akivaizdus teisinis klausimas, kuris galėtų būti svarbus nacionaliniam teismui priimant sprendimą. Jeigu taip yra (kaip šiuo atveju), Teisingumo Teismas gali tokį teisinį klausimą išnagrinėti.

34. Situacija kitokia, kai Teisingumo Teismo prašoma pateikti nuomonę dėl ES teisės akto *galiojimo*. Tokiu atveju Teisingumo Teismo negalima priversti nagrinėti nacionalinio teismo neminimo teisinio pagrindo [34].

27 — Žr. šios išvados 48 ir paskesnius punktus.

28 — Sprendimo *Fortuna ir kt.*, C-213/11, C-214/11 ir C-217/11, EU:C:2012:495, 26 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

29 — Žr. Direktyvos 98/34 2–6 konstatuojamąsias dalis ir šios išvados 11 punktą.

30 — Sprendimo *Unilever*, C-443/98, EU:C:2000:496, 44 punktas. Žr. šios išvados 45 punktą.

31 — Sprendimo *Dumon ir Froment*, C-235/95, EU:C:1998:365, 25–27 punktai ir Sprendimo *RI.SAN.* C-108/98, EU:C:1999:400, 16 ir 17 punktai.

32 — Sprendimo *Efir*, C-19/12, EU:C:2013:148, 27 punktas.

33 — Sprendimo *Fuß*, C-243/09, EU:C:2010:609, 39 punktas.

34 — Sprendimo *Simon*, *Evers* & *Co*, C-21/13, EU:C:2014:2154, 26–28 punktai.

35. Šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikti klausimai susiję su ES teisės aiškinimu, o ne galiojimu. Aiškindamas atitinkamas Direktyvos 98/34 nuostatas Teisingumo Teismas tiesiog įvykdytų savo pareigą išnagrinėti pateiktus klausimus atsižvelgdamas į *visas* ES taisykles, kurios yra svarbios sprendžiant ginčą pagrindinėje byloje.

36. Tačiau teismo posėdyje Čekija pareiškė kitokį prieštaravimą. Su klausimu, ar dėl Direktyvos 98/34 Įstatymas Nr. 8/2013 netaikytinas (o ji mano būtent taip), susijęs pirminis klausimas, ar nacionalinis teismas turėtų išnagrinėti tą klausimą savo iniciatyva. Čekija teigia, kad nacionaliniams teismams tokia pareiga nenustatyta dėl trijų priežasčių: i) pagal teismo pasyvumo civiliniame procese taisyklę (plačiai pripažįstamą nacionalinę procedūrinę taisyklę) negalima viršyti šalių ieškinio apimties [35]; ii) Teisingumo Teismo praktikoje dėl vartotojų teisių apsaugos įtvirtinto nacionalinės procedūrinės autonomijos principo išimtis [36] neturėtų būti pagal analogiją taikoma Direktyvai 98/34; ir iii) nacionaliniams teismams atsirastų nepakeliama ir juos pernelyg apsunkinanti našta, jei būtų reikalaujama, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip šioje byloje, jie nustatytų, ar vidaus taisyklės yra techniniai reglamentai, kaip apibrėžta Direktyvos 98/34 1 straipsnio 11 dalyje.

37. Nemanau, kad šiems prieštaravimams galima pritarti.

38. Pirma, man atrodo, kad Čekijos vyriausybė siūlo Teisingumo Teismui nagrinėti šį klausimą vadovaujantis bendrąja nuostata, kad bylos šalys yra bylinėjimosi ekspertai ir kad taikoma bendroji nacionalinė procedūrinė taisyklė dėl teismų pasyvumo civiliniame procese. Tačiau Teisingumo Teismas neturi informacijos, ar Italijos procesinėje teisėje įtvirtinta tokia taisyklė. Taigi Teisingumo Teismas apskritai negali nagrinėti tokios taisyklės (jeigu ji egzistuoja) vaidmens, taikymo ir ypatumų pagrindinėje byloje [37]. Mano nuomone, Teisingumo Teismas negali pateikti abstraktaus vertinimo.

39. Antra, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, aišku, kad pagrindinėje byloje paminėta, jog Įstatymas Nr. 8/2013 buvo pateiktas Komisijai [38], o iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo medžiagos matyti, kad gindamasi pagrindinėje byloje *Luna* teigia, jog Įstatymas Nr. 8/2013 nevykdomas, nes buvo patvirtintas pažeidžiant Direktyvos 98/34 [39] 9 straipsnio 1 dalyje nustatytus atidėjimo laikotarpio reikalavimus. Todėl aišku, kad jei Italijos procesinėje teisės nustatyta teismų pasyvumo civiliniame procese taisyklė, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepažeistų tos taisyklės, šioje byloje atsižvelgęs į Direktyvą 98/34. Taigi neatsirastų naujos nacionalinės procedūrinės autonomijos principo išimties.

40. Trečia, iš dalies pritariu Čekijos teiginiui, kad nacionaliniams teismas būtų pernelyg sunku, jeigu kiekvienoje byloje jie turėtų atlikti *ex officio* vertinimą, ar tam tikra nacionalinė priemonė yra techninis reglamentas, kuriam taikoma Direktyva 98/34. Tai ne visada lengva nustatyti.

41. Dėl šio argumento pažymiu, kad atsižvelgiant į šios bylos faktines aplinkybes tokios naštos šiuo atveju nebuvo: galima Direktyvos 98/34 svarba jau buvo akivaizdi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

35 — Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, jeigu procedūrinės taisyklės nesuderintos, ES teisė įgyvendinama vadovaujantis nacionalinėje teisėje nustatytomis procedūromis ir taisyklėmis (bendrasis nacionalinės procedūrinės autonomijos principas). Tas principas taikomas, jei tenkinamos dvi sąlygos. Reikalavimai pagal ES teisę turėtų būti nagrinėjami ne mažiau palankiai nei reikalavimai pagal nacionalinę teisę (lygiavertiškumo principas), o dėl nacionalinės teisės neturi būti praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga naudotis ES teisėje įtvirtintomis teisėmis (veiksmingumo principas). Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, 23 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

36 — Nagrinėdamas 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal ES teisę nacionaliniai teismai privalo savo iniciatyva išnagrinėti, ar sutarties nuostata yra nesąžininga, jeigu jiems žinomos būtinos teisinės ir faktinės aplinkybės. Taip yra todėl, kad Direktyva 93/13/EEB pagrįsta prielaida, kad vartotojo pozicija yra silpnesnė nei pardavėjo ar tiekėjo, kalbant apie jo derėjimosi galią ar žinių lygį. Žr. Sprendimo *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, 48 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

37 — Sprendimo *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, 25 punktas.

38 — Žr. šios išvados 18 punktą.

39 — Patvirtinta Komisijos pastabose raštu.

42. Apskritai, nesakau, kad kiekvienoje byloje nacionaliniai teismai privalo savo iniciatyva apsvarstyti, ar tam tikra priemonė patenka į Direktyvos 98/34 taikymo sritį.

43. Veikiau manau, kad prievolė nagrinėti Direktyvą 98/34 atsiranda bet kuriuo atveju, kai: i) iš faktinių aplinkybių matyti, kad nacionalinis teismas turi informacijos, jog nagrinėjamos nacionalinės taisyklės *buvo* pateiktos Komisijai pagal Direktyvos 98/34 8 straipsnio 1 dalį; arba ii) bylos šalis teigia, kad prieš ją naudojama priemonė patenka į Direktyvos 98/34 taikymo sritį. Taigi nacionalinis teismas turi ištirti šį klausimą ir prireikus atsižvelgti į prievolę laikytis 9 straipsnyje įtvirtintų atidėjimo laikotarpio reikalavimų, taip pat į pasekmes, susijusias su tuo, kad direktyva netaikoma privatiems asmenims. Mano nuomone, tokia prievolė taikoma net ir tuo atveju, kai nė viena pagrindinės bylos šalis aiškiai nesiremia aptariamos nacionalinės taisyklės nevykdomumu dėl Direktyvos 98/34 nesilaikymo.

Vertinimas pagal Direktyvą 98/34

44. Avalynė yra „gaminys“, kaip apibrėžta Direktyvos 98/34 1 straipsnio 1 dalyje. Įstatyme Nr. 8/2013 nustatyti ženklinimo reikalavimai yra „techninė specifikacija“, kaip apibrėžta 1 straipsnio 3 dalyje, nes jie susiję su gaminio (avalynės) pakavimu, žymėjimu ar ženklinimu etiketėmis, todėl apibrėžia reikalaujamas to gaminio charakteristikas. Pats Įstatymas Nr. 8/2013 patenka į 1 straipsnio 11 dalies taikymo sritį kaip techninis reglamentas. Todėl Italija privalėjo ir pranešti apie Įstatymą Nr. 8/2013 pagal 8 straipsnio 1 dalį, ir laikytis 9 straipsnyje nustatytų atidėjimo laikotarpių reikalavimų.

45. Iš Direktyvos 98/34 8 ir 9 straipsnių formuluočių aišku, kad šiose nuostatose sukuriama procedūra, pagal kurią Europos Sąjunga vykdo nacionalinių reglamentų projektų kontrolę, ir jie įsigalioja po tam tikro laikotarpio, jei Komisija ir (arba) kitos valstybės narės nepateikia prieštaravimų. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad ši prevencinė kontrolė būtų dar veiksmingesnė, jei direktyva būtų aiškinama taip, kad įpareigojimo pranešti pažeidimas yra esminis procedūrinis trūkumas, dėl kurio atitinkami techniniai reglamentai tampa netaikomi privatiems asmenims [40]. Taip pat iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad jei techninis reglamentas patvirtinamas pažeidžiant Direktyvos 98/34/EB 9 straipsnio 1 dalyje nustatytus atidėjimo laikotarpio reikalavimus, jis taip pat netaikytinas privatiems asmenims [41].

46. Komisija gavo pranešimą apie siūlomą Įstatymą Nr. 8/2013 2012 m. lapkričio 29 d. [42] Po šio pranešimo Rumunijos vyriausybė pateikė pastabų pagal Direktyvos 98/34 8 straipsnio 1 dalį. Vokietijos ir Ispanijos vyriausybės pateikė išsamiai išdėstytas nuomones pagal 9 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką [43]. Teismo posėdyje Komisija informavo Teisingumo Teismą, kad pirminis trijų mėnesių atidėjimo laikotarpis baigėsi 2013 m. kovo 1 d., bet dėl išsamiai išdėstytų nuomonių atidėjimo laikotarpis buvo pratęstas iki 2013 m. gegužės 30 d. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškina, kad Įstatymas Nr. 8/2013 buvo (vis dėlto) patvirtintas 2013 m. vasario 14 d. Dėl tokios priėmimo datos aiškiai pažeistas Direktyvos 98/34 9 straipsnio 1 dalyje nustatytas atidėjimo laikotarpio reikalavimas.

47. Vadinasi, Įstatymas Nr. 8/ 2013 negali būti taikomas privačių asmenų bylose.

40 — Sprendimo *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, 41, 44 ir 54 punktai.

41 — Sprendimo *Unilever*, C-443/98, EU:C:2000:496, 40–44 ir 49 punktai.

42 — Žr. šios išvados 15 punktą ir 21 išnašą. Tą datą savo pastabose taip pat patvirtino Vokietijos vyriausybė ir Komisija.

43 — Žr. TRIS duomenų bazę dėl Pranešimo Nr. 2012/667/I.

SESV 34–36 straipsniai – pirmasis ir antrasis klausimai

48. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškina, kad Įstatymas Nr. 8/2013 apskritai taikomas odinėms prekėms; ir, mano nuomone, Teisingumo Teismui pateikti klausimai susiję su visais iš odos gaminamais gaminiais, ne tik avalyne. Kadangi Avalynės ženklinimo direktyvą reikia aiškinti atsižvelgiant į SESV 34–36 straipsnius, bet kuriuo atveju verta pirma apsvarstyti tas Sutarties nuostatas.

49. Prievolė prie odinių prekių pritvirtinti etiketę, kurioje būtų nurodyta užsienio šalyse vykdomų procesų metu gautos odos kilmės šalis, vartojant žodžius italų kalba „cuoio“ (oda), „pelle“ (plona oda) arba „pelliccia“ (kailis) (arba jų vedinius ar sinonimus) – tai lygiaverčio poveikio priemonė, prilyginama kiekybiniams importo apribojimams, dėl kurios tokių prekių laisvas judėjimas tampa sudėtingesnis arba brangesnis. Seniai pripažįstama, kad gaminių kilmės nuorodos tikslas – suteikti vartotojams galimybę atskirti vidaus prekes nuo importuojamų prekių, ir kad tai, *inter alia*, jiems leidžia išreikšti bet kokį išankstinį priešiškumą užsienio gaminiams, kurį jie gali turėti. Bendrojoje rinkoje kilmės nuorodos reikalavimas ne tik apsunkina kitose valstybėse narėse pagamintų prekių teikimą valstybės narės rinkai šioje byloje aptariamuose sektoriuose, bet ir sulėtina ekonominę tarpusavio skvarbą apsunkindamas pagamintų prekių pardavimą dėl darbo pasiskirstymo tarp valstybių narių [44].

50. Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalyje nustatytam ženklinimo reikalavimui būdingos šios savybės.

51. Toks reikalavimas trikdo laisvą odinių prekių judėjimą, nes prekiaujant Italijoje užsienio prekėmis, kurioms taikomas tas reikalavimas: i) vartotojai gali neigiamai vertinti tokias prekes dėl šio ženklinimo reikalavimo; ir ii) nesilaikant šio ženklinimo reikalavimo gali būti neleista šių prekių tiekti Italijos rinkai.

52. Be to, dėl šio reikalavimo ne Italijoje pagamintų odinių prekių judėjimas gali pabrangti. Taigi tokias prekes Italijos rinkai teikiantys ekonominės veiklos vykdytojai gali patirti daugiau ženklinimo išlaidų nei kiti (tie, kurie teikia rinkai Italijoje apdorotas odines prekes), nes jiems gali tekti gaminti ir tvirtinti specialias ar papildomas etiketes Italijos rinkai. Ypač jeigu pagal Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalį kilmės ženklinimo reikalavimas būtų privalomas net ir tais atvejais, kai etiketė būtų skirta visai ES rinkai ir joje būtų žodis „oda“ įvairiomis kalbomis arba kailio sutartinis ženklas (piktograma) pagal Avalynės ženklinimo direktyvą (iš įstatymo teksto tai neaišku).

53. Be to, Įstatymas Nr. 8/2013 yra diskriminacinė priemonė, nes taikomas tik ne Italijoje ir ne iš itališkos odos pagamintoms odinėms prekėms. Italijoje pagamintiems gaminiams papildomas ženklinimo reikalavimas netaikomas, net jeigu naudojama ne Italijos kilmės oda ir jai apibūdinti vartojami itališki terminai.

54. Įstatymo Nr. 8/2013 negalima pateisinti ir jokiomis ribotomis išimtimis pagal SESV 36 straipsnį [45]. Šiuo atveju negalima vadovautis vartotojų teisių apsauga, nes ši laisvo prekių judėjimo išimtis gali būti taikoma tik visais atvejais taikomoms priemonėms [46]. Pridursiu, kad, kaip Teisingumo Teismas pažymėjo Sprendime *Komisija / Jungtinė Karalystė* [47], jeigu itališkos kilmės odos naudojimas gaminant avalynę, vartotojų nuomone, suteikia tam tikrų pageidaujamų savybių tai avalynei, patys tokių gaminių gamintojai suinteresuoti ant prekių ar jų pakuotės nurodyti kilmę.

44 — Sprendimo *Komisija* / *Vokietija*, C-325/00, EU:C:2002:633, 23 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

45 — Žr. šios išvados 2 punktą ir 6 išnašą.

46 — Sprendimo *Rewe-Zentral*, C-120/78, EU:C:1979:42, 8 punktas.

47 — Sprendimas *Komisija / Jungtinė Karalystė*, C-207/83, EU:C:1985:161.

55. Vadinasi, Įstatymas Nr. 8/2013 aiškiai draudžiamas pagal SESV 34 straipsnį ir jam negalima taikyti išimties pagal SESV 36 straipsnį [48].

Avalynės ženklinimo direktyva – trečiasis ir ketvirtasis klausimai

56. Teikdamas trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar pagal Avalynės ženklinimo direktyvą valstybėms narėms draudžiama nustatyti ženklinimo reikalavimą nurodant kilmės šalį, kai prie ginčijamų odinių prekių pritvirtinamos etiketės, kuriose vartojamas itališkas žodis „pelle“ (ar jo sinonimai). Mano supratimu, šie klausimai susiję tik su avalyne, o ne odinėmis prekėmis apskritai [49].

57. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, kai tam tikra sritis išsamiai suderinta ES lygmeniu, nacionalines priemones toje srityje reikia vertinti atsižvelgiant į atitinkamus derinamuosius teisės aktus, o ne Sutartį [50].

58. Mano nuomone, Avalynės ženklinimo direktyva išsamiai nereglamentuoja visų avalynės ženklinimo aspektų. Taigi 5 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad prie informacijos, kurios reikalaujama pagal šią direktyvą, gali būti pateikiama papildoma raštiška informacija, o septintoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad Avalynės ženklinimo direktyva „nustato tik reikalavimus, būtinus laisvam prekių, kurioms ji yra taikoma, judėjimui“. Tačiau direktyvoje išsamiai nereglamentuojamas avalynės pagrindinių sudedamųjų dalių medžiagų ženklinimas. Nurodant, kad ginčijama avalynė pagaminta iš odos, būtina naudoti atitinkamą žodį (itališkai „cuoio“) arba kailio sutartinį ženklą (piktogramą) pagal I priedo 2 dalies a punkto i papunktį.

59. Pagal Avalynės ženklinimo direktyvos 1 ir 4 straipsnius bei I priedą direktyvoje nustatomi ne būtiniausi reikalavimai, o išsamios taisyklės. Todėl valstybės narės negali tvirtinti griežtesnių reikalavimų. Be to, pagal 3 straipsnį valstybėms narėms aiškiai draudžiama drausti ir trukdyti pateikti į rinką avalynės, kuri atitinka šioje direktyvoje nustatytus ženklinimo reikalavimus.

60. Taigi, jeigu avalynė atitinka Avalynės ženklinimo direktyvoje nustatytus ženklinimo reikalavimus, Italijos teisėje negalima nustatyti, kad ji galėtų būti teikiama vidaus rinkai tik nurodžius ir odos kilmės šalį.

61. Pirmiausia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar valstybėms narėms draudžiama nustatyti tokį ženklinimo reikalavimą, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, ne Italijoje pagamintiems gaminiams iš kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių kilmės odos, kurie teisėtai *pateikti* vidaus rinkai (trečiasis klausimas) arba kurie dar *nebuvo* teisėtai pateikti vidaus rinkai (ketvirtasis klausimas).

62. Man atrodo, kad pagal Avalynės ženklinimo direktyvos 3 straipsnį aiškiai draudžiama pagal tokias nacionalines priemones, koks yra Įstatymas Nr. 8/2013, nustatyti papildomus ženklinimo reikalavimus avalynei, pagamintai iš kitose valstybėse narėse apdorotos odos ar tose valstybėse teisėtai pateiktai rinkai (tokia prievolė taip pat neatitinka SESV 34 straipsnio dėl šios išvados 48–55 punktuose išdėstytų priežasčių). Avalynės ženklinimo direktyvos taip pat neatitinka tokios priemonės taikymas trečiosiose šalyse pagamintai avalynei iš tose šalyse apdorotos odos, jeigu ta avalynė paskui teisėtai importuojama į vidaus rinką.

48 — Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje nėra pagrindo taikyti SESV 35 straipsnio (dėl kiekybinių eksporto apribojimų), todėl tos nuostatos atskirai nenagrinėju.

49 — Žr. Avalynės ženklinimo direktyvos 1 straipsnio 1 dalį.

50 — Sprendimo *AGM-COS.MET*, C-470/03, EU:C:2007:213, 50 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

63. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama avalynė atitinka Avalynės ženklinimo direktyvos reikalavimus. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismui nepranešta, ar žodžiai „pelle“ ar „vera pelle“ nagrinėjamos avalynės vidpadžiuose yra papildoma informacija pagal 4 straipsnį ir I priedą arba ar avalynė paženklinta tik tais žodžiais ir ant jos nėra nei odos sutartinio ženklo (piktogramos), kaip nurodyta I priedo 2 dalies a punkto i papunktyje, nei raštiškos nuorodos italų kalba „cuoio“ (oda).

64. Dėl geros tvarkos taip pat pridursiu, kad jeigu aptariami gaminiai neatitinka Avalynės ženklinimo direktyvos reikalavimų, reikėtų plačiau panagrinėti šį klausimą atsižvelgiant į SESV 34 straipsnį [51].

Modernizuotas muitinės kodeksas – penktasis ir šeštasis klausimai

65. Mano nuomone, nebūtina nagrinėti, ar Įstatymas Nr. 8/2013 atitinka gaminių kilmės nustatymo taisykles pagal Modernizuotą muitinės kodeksą (penktasis ir šeštasis klausimai). Reglamento Nr. 452/2008 36 straipsnis susijęs su prekių nelengvatinės kilmės nustatymu tam tikromis 35 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis [52]. Atrodo, kad pagal tas taisykles negalima nei leisti, nei uždrausti taikyti Įstatymo Nr. 8/2013 3 straipsnio 2 dalies. Be to, neginčijama, kad nagrinėjamoms odinėms prekėms gaminti naudojama oda kilusi ne iš Italijos. Manau, kad dėl to penktasis ir šeštasis klausimai nėra svarbūs ir į juos nereikia atsakyti.

Išvada

66. Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus manau, kad Teisingumo Teismas į *Tribunale di Milano* (Italija) prašymą priimti prejudicinį sprendimą turėtų atsakyti taip:

Nacionalinė taisyklė, pagal kurią nustatoma prievolė prie odinių gaminių pritvirtinti etiketę, kurioje būtų nurodyta užsienio šalyse vykdomų procesų metu gautos odos kilmės šalis, kai tokie gaminiai apibūdinami vartojant tokius terminus kaip „oda“, „plona oda“ arba „kailis“ (arba jų išvestinius žodžius ar sinonimus) atitinkamos valstybės narės kalba ar kalbomis, yra techninis reglamentas, kaip apibrėžta 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus ir apie Informacinės visuomenės paslaugas teikimo tvarką, 1 straipsnio 11 dalyje. Jos patvirtinimas pažeidžiant tos direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje nustatytą atidėjimo laikotarpio reikalavimą yra esminis procedūrinis trūkumas, dėl kurio taisyklė tampa netaikytina.

Tokia taisyklė bet kuriuo atveju yra diskriminacinė priemonė, turinti lygiavertį poveikį kaip kiekybinis importo apribojimas, draudžiamas pagal SESV 34 straipsnį, ir jai netaikomos jokios SESV 36 straipsnyje numatytos išimtys. Todėl ji netaikytina privačių asmenų civilinėse bylose.

Galiausiai, kiek tai susiję su tokios taisyklės taikymu avalynei, kuri atitinka 1994 m. kovo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/11/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės dalims, ženklinimą, suderinimo, ji nesuderinama pirmiausia su tos direktyvos 3 ir 5 straipsniais.

51 — Žr. šios išvados 48–55 punktus.

52 — Žr. šios išvados 3 punktą.

Direktyvos 94/11/EB 1 priedas

1. **Nurodytinų avalynės dalių apibrėžimai ir atitinkamos piktogramos arba raštiškos nuorodos**

Piktogramos *Raštiškos nuorodos*

a) **Avalynės viršus**

Šioje direktyvoje tai išorinė avalynės viršutinės sudedamosios dalies pusė, prie kurios yra pritvirtintas padas.

F Tige
D Obermaterial
IT Tomaia
NL Bovendeel
EN Upper
DK Overdel
GR ΕΠΑΝΩ ΜΕΡΟΣ
ES Empeine
P Parte superior
►A1 CZ Vrch
EST Pealne
LV Virsa
LT Viršus
HU Felsőrész
M Wiċċ
PL Wierzch
SI Zgornji del
SK Vrch ◄
►M1 BG лицева част
RO Față ◄
►M2 HR Gornjište ◄

b) **Avalynės pamušalas ir įklotė**

Tai avalynės viršaus ir vidpadžio pamušalas, sudarantis avalynės vidinį paviršių.

F Doublure et semelle de propreté
D Futter und Decksohle
IT Fodera e Sottopied
NL Voering en inlegzool
EN Lining and sock
DK Foring og bindsål
GR ΦΟΔΡΕΣ
ES Forro y plantilla
P Forro e Palmilha
►A1 CZ Podšívka a stélka
EST Vooder ja sisetald
LV Odere un ieliekamā saistzole
LT Pamušalas ir įklotė
HU Bélés és fedőtalpbélés
M Inforra u suletta
PL Podszewka z wyściółką
SI Podloga in vložek (steljka)
SK Podšívka a stielka ◄
►M1 BG подплата и стелка
RO Căptușeală și acoperiș de branț ◄
►M2 HR Podstava i uložna tabanica ◄

Piktogramos *Raštiškos nuorodos*

c) **Avalynės padas**

Tai susidėvinti apatinė avalynės sudedamoji dalis, pritvirtinta prie avalynės viršaus.

F Semelle extérieure
D Laufsohle
IT Suola esterna
NL Buitenzool
EN Outer sole
DK Ydersål
GR ΣΟΛΑ
ES Suela
P Sola
►A1 CZ Podešev
EST Välistald
LV Ārējā zole
LT Padas
HU Járótalp
M Pett ta' barra
PL Spód
SI Podplat
SK Podošva ◄
►M1 BG външно ходило
RO Talpă exterioară ◄
►M2 HR Potplat (donjište) ◄

2. **Medžiagų aprašymas ir atitinkamos piktogramos**

Avalynės medžiagą apibūdinančios piktogramos pateikiamos etiketėje šalia piktogramų, nurodančių tris avalynės sudedamąsias dalis, kaip apibrėžta 4 straipsnyje ir šio priedo 1 dalyje.

Piktogramos *Raštiškos nuorodos*

a) **i) Oda**

Bendra sąvoka, apibrėžiant odą su pradine plaušeline struktūra, daugiau ar mažiau nesuardytą, išdirbtą apsaugoti nuo trūnijimo. Plaukai arba vilna gali būti pašalinti arba nepašalinti. Oda taip pat gali būti išdirbta iš žalios odos skeltos sluoksniais ar supjaustytos dalimis prieš arba po apdorojimo raugikliais. Tačiau, jeigu išdirbta oda ar kailis mechaniniu ir (arba) cheminiu būdu yra išskaidyta į plaušelius, mažas daleles ar miltelius, o po to, naudojant arba nenaudojant rišamąsias medžiagas, pagaminami lakštai ar kitokių formų medžiagos, tokie lakštai ar medžiagos nelaikomi oda. Jeigu odos paviršius yra padengtas arba ant jo užklijuotas apdailos sluoksnis, tokios paviršiaus dangos negali būti storesnės kaip 0,15 mm. Taip visos odos yra padengiamos nepažeidžiant kitų teisinių įsipareigojimų, pavyzdžiui, Vašingtono Konvencijos.

Jeigu pasirinktinai pateikiant raštišką informaciją, apibrėžtą 5 straipsnyje, vartojamas terminas „oda natūralia valktimi“, šis terminas vartojamas pavadinti odai, turinčiai natūralų paviršių, kuris gaunamas pašalinant tik odos epidermio sluoksnį, tačiau nepašalinant odos paviršiaus pašlifuojant, šlifuojant ar skeliant.

F Cuir
D Leder
IT Cuoio
NL Leder
EN Leather
DK Læder
GR ΔΕΡΜΑ
ES Cuero
P Couros e peles curtidas
►A1 CZ Useň
EST Nahk
LV Āda
LT Oda
HU Bőr
M Ġilda
PL Skóra
SI Usnje
SK Useň ◄
►M1 BG кожа
RO Piei cu față naturală ◄
►M2 HR Koža ◄

	Piktogramos	*Raštiškos nuorodos*
a) **ii) Padengta oda** Oda dirbtine valktimi, kurios paviršiaus danga neviršija vienos trečiosios bendro gaminio storio, tačiau storesnė kaip 0,15 mm.		F Cuir enduit D Beschichtetes Leder IT Cuoio rivestito NL Gecoat leder EN Coated leather DK Overtrukket læder GR ΕΠΕΝΔΕΔΥΜΕΝΟ ΔΕΡΜΑ ES Cuero untado P Couro revestido ►A1 CZ Povrstvená useň EST Kaetud nahk LV Pārklāta āda LT Padengta oda HU Bevonatos bőr M Ġilda miksija PL Skóra pokryta SI Krito usnje SK Povrstvená useň ◄ ►M1 BG кожа с покритие RO Piei cu față corectată ◄ ►M2 HR Koža korigiranog lica ◄
b) **Natūralios tekstilinės, sintetinės ar neaustinės tekstilinės medžiagos** „Tekstilė“ reiškia visus gaminius, patenkančius į Direktyvos 71/307/EEB bei ją papildančių teisės aktų taikymo sritį.		F Textile D Textil IT Tessili NL Textiel EN Textile DK Tekstil-materialer GR ΥΦΑΣΜΑ ES Textil P Têxteis ►A1 CZ Textilie EST Tekstiil LV Tekstilmateriāls LT Tekstilė HU Textil M Tessut PL Materiał włókienniczy SI Tekstil SK Textil ◄ ►M1 BG текстил RO Textile ◄ ►M2 HR Tekstil ◄

	Piktogramos	*Rašitkos nuorodos*
c) **Kitos medžiagos**		F Autres matériaux D Sonstiges Material IT Altre materie NL Overige materialen EN Other materials DK Andre materialer GR ΑΛΛΑ ΥΛΙΚΑ ES Otros materiales P Outros materiais ►A1 CZ Ostatní materiály EST Teised materjalid LV Citi materiāli LT Kitos medžiagos HU Egyéb anyag M Materjal ieħor PL Inny materiał SI Drugi materiali SK Iný materiál ◄ ►M1 BG всички други материали RO Alte materiale ◄ ►M2 HR Drugi materijali ◄